

**PROTOCOL BESLISSINGEN
TOELATING EN AANBEVELING
VAN LOKGEWASSEN EN
GROENBEMESTERS**

2026

**Raad voor plantensoorten (Rvp) en Commissie
Samenstelling Aanbevelende Rassenlijst (CSAR)**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Toelating tot het CGO	3
2.1 Toelating tot CGO betreffende aanmeldingen voor de Aanbevelende lijst.	3
2.2 Toelating tot CGO betreffende aanmeldingen voor de Nationale lijst	3
2.3 Bestaande rassen, nieuwe aanvraag	3
3. Voortgang gedurende de Regionale beproeving	4
3.1 Voortgang gedurende de regionale beproeving betreffende aanmeldingen voor opname op de Aanbevelende lijst.....	4
3.2 Voortgang gedurende de regionale beproeving betreffende aanmeldingen voor opname op de Nationale lijst	5
4. Opname	5
4.1 Opname op de Aanbevelende lijst	5
4.2 Opname op de Nationale lijst	5
5. Rubricering en volgorde	5
5.1 Rubricering en volgorde van de Aanbevelende lijst.....	5
5.2 Resistentie tegen het witte bietencysteeltje	6
5.3 Resistentie tegen Meloidogyne chitwoodi (Mc)	7
6. Afvoer	8
6.1 Afvoer van de Aanbevelende lijst.....	8
6.2 Afvoer van de Nationale lijst.....	8
7. Evaluatie beslisregels	8
8. Publicatie van gegevens	8

1. INLEIDING

De in dit protocol weergegeven regels hebben tot doel de voortgang van nieuwe rassen van bladrammenas en gele mosterd in het Cultuur- en Gebruikswaarde Onderzoek (CGO) en de beslissingen over verkeerstoelating en aanbeveling van deze rassen te reguleren.

Centraal hierin staan minimum normen, die in elke fase van de regionale beproeving een éénduidige besluitvorming geven inzake doorgang dan wel stopzetting van het CGO, alsmede een duidelijke besluitvorming inzake opname, afvoer en rubricering van de Nationale en/of Aanbevelende lijst.

2. TOELATING TOT HET CGO

2.1 Toelating tot CGO betreffende aanmeldingen voor de Aanbevelende lijst

Het Nederlandse rassenonderzoek van bladrammenas en gele mosterd kent geen voorbeproeving en toelating van nieuwe kandidaten tot het CGO vindt daarom plaats in onderling overleg tussen onderzoeker en kweker/vertegenwoordiger.

Voor opname op de Aanbevelende lijst is resistentie tegen bietencysteeltje en/of Meloidogyne chitwoodi verplicht. Rassen met uitsluitend BCA2-resistentie worden na 1 jaar N voor 2 jaar opgenomen in de B-rubriek.

Reeds opgenomen rassen met uitsluitend BCA2-resistentie gaan in de Aanbevelende Rassenlijst voor 3 jaar naar de B-categorie. Als een ras met uitsluitend BCA2-resistentie op de Duitse lijst naar BCA1-resistentie gaat, dan gaat dit ras in Nederland naar de A-categorie.

Vijf A-rassen worden als standaardrassen in de proeven opgenomen (zie onderzoeksprotocol voor welke) en lopen ieder jaar mee in het onderzoek.

De helft van de A-rassen worden als referentierassen onderzocht, alsmede de 2^e jaars N-rassen onderzocht.

Bij overschrijding van het gebudgetteerde aantal rassen (max. 40 per proefserie voor bladrammenas en gele mosterd), zal in overleg tussen onderzoeker en kweekbedrijven een keuze uit de kandidaten gemaakt worden. In principe heeft elke kweker hierbij recht op een onderzoeksplaats.

2.2 Toelating tot CGO betreffende aanmeldingen voor de Nationale lijst

Elk ras wordt toegelaten tot het CGO. Voor opname op de Nationale lijst is resistentie tegen bietencysteeltje en/of Meloidogyne chitwoodi verplicht.

2.3 Bestaande rassen, nieuwe aanvraag

Een reeds bestaand ras dat in het verleden op de aanbevelende rassenlijst heeft gestaan, kan opnieuw worden aangemeld en zal daarmee opnieuw kunnen worden opgenomen in het CGO onderzoek, waarbij het onder dezelfde voorwaarden meeloopt als een nieuw te onderzoeken ras.

3. VOORTGANG GEDURENDE DE REGIONALE BEPROEVING

3.1 Voortgang gedurende de regionale beproeving betreffende aanmeldingen voor opname op de Aanbevelende lijst

Elk ras kan van het eerste naar het tweede onderzoeksjaar gaan.

De voortgang van een ras in beproeving van RL2 naar RL3 wordt bepaald op basis van de minimumnormen, in onderling overleg tussen kweker/vertegenwoordiger en onderzoeker.

De minimumnormen zijn bij tussentijdse beslissingen pas van kracht als het gemiddelde cijfer berust op minimaal drie waarnemingen.

Minimumnormen

Voor opname op de Aanbevelende lijst gelden de volgende minimumnormen:

Bladrammenas voor najaarsuitzaai (stoppelgewas)	Opname BCA1 met Mc rassen	Opname BCA2 met Mc rassen	Opname BCA1 rassen	Opname BCA2 rassen (afvoerlijst)	Volgorde per rubriek bepaald door
Ondergrens laatheid bloei	5,5	6,5	5,5	6,5	3
Ondergrens snelheid grondbedekking	6,5	7	6,5	7	2
Combinatie grondbedekking en laatheid bloei	13,5	15,5	13,5	15,5	1
Bca - resistentieklasse (Pf/Pi)	< 0,1	0,1 - 0,3	< 0,1	0,1 - 0,3	
Mc - resistentieklasse (Pf/Pi)	zie *	zie *			

Gele mosterd voor najaarsuitzaai (stoppelgewas)	Opname BCA1 rassen	Opname BCA2 rassen	Volgorde per rubriek bepaald door
Ondergrens laatheid bloei	6	7	4
Ondergrens snelheid grondbedekking	7	7	3
Combinatie grondbedekking en laatheid bloei	14	16	2
Bca - resistentieklasse			1

* Mc resistentie:

Rassen worden als zeer resistent beschouwd als het resistentieniveau gelijk of beter is dan de standaarden Angus en Doublet. Waarbij de maximale pf/pi (van een pot) niet hoger mag zijn dan de hoogst gemeten waarde (van een pot) van Angus of Doublet.

3.2 Voortgang gedurende de regionale beproeving betreffende aanmeldingen voor opname op de Nationale lijst

Elk ras kan van het eerste naar het tweede onderzoeksjaar gaan.

Minimumnormen

Voor opname op de Nationale lijst gelden de volgende minimumnormen:

	Opname BCA1 en/of Mc rassen (Pf/Pi <0.1)	Opname BCA2 rassen (Pf/Pi 0.1-0.3)
Bladrammenas – voor najaarsuitzaai (stoppelgewas) Ondergrens laatheid bloei Ondergrens snelheid grondbedekking	5 6	6 6
Gele mosterd – voor najaarsuitzaai (stoppelgewas) Ondergrens laatheid bloei Ondergrens snelheid grondbedekking	5 6	6 6

Voor opname op de Nationale lijst is resistentie tegen bietencysteeltje en/of Meloidogyne chitwoodi verplicht.

4. OPNAME

4.1 Opname op de Aanbevelende lijst

Een ras, dat verkeersrecht in Nederland heeft, kan, na het beëindigen van de driejarige regionale beproeving, worden opgenomen op de Aanbevelende Rassenlijst als het voldoet aan de minimumnormen die gelden voor opname op de Aanbevelende lijst. Er zijn minimaal 4 geslaagde proeven nodig.

4.2 Opname op de Nationale lijst

Een ras wordt, na het beëindigen van de twee- of driejarige regionale beproeving, opgenomen op de Nationale Rassenlijst als het voldoet aan de minimumnormen die gelden voor opname op de Nationale lijst. Er zijn minimaal 4 geslaagde proeven nodig.

5. RUBRICERING EN VOLGORDE

5.1 Rubricering en volgorde van de Aanbevelende lijst

Een nieuw opgenomen ras wordt gerubriceerd als N-ras.

Een N-ras wordt na 2 jaar A-ras als het nog steeds voldoet aan de minimumnormen die gelden voor opname op de Aanbevelende lijst.

Een ras gaat van de A- of N-rubriek naar de B-rubriek als het niet meer voldoet aan de minimumnormen voor de Aanbevelende Lijst. Een A- of N-ras dat door de kweker/vertegenwoordiger uit de beproeving teruggetrokken wordt, wordt als B-ras geïnclassificeerd. B-rassen worden niet meer onderzocht.

De volgorde van vermelding van rassen in de Aanbevelende lijst wordt gedaan, zoals vermeld in de tabel met minimumnormen. Wanneer twee rassen dezelfde rassenlijstcijfers en resistenties hebben, vindt alfabetische sortering op rasnaam plaats.

Rubricering en volgorde van de Nationale lijst:
Niet van toepassing, op de Nationale lijst vindt géén rubricering plaats.

5.2 Resistentie tegen het witte bietencysteeltje

Voor het niveau van resistentie tegen het witte bietencysteeltje worden de waarderingen van de Duitse beschrijvende rassenlijst overgenomen. In samenhang daarmee gelden de volgende bepalingen met betrekking tot deze resistentie.

Wanneer van een bepaald ras het niveau van resistentie op de Duitse beschrijvende rassenlijst wordt aangepast, wordt deze aanpassing ook doorgevoerd in de eerstvolgende uitgave van de Aanbevelende Rassenlijst.

Bepalingen

1. Afvoer van de Duitse beschrijvende rassenlijst
Rassen die van de Duitse beschrijvende rassenlijst worden afgevoerd, mogen nog maximaal vijf jaar worden opgenomen op de Nederlandse Aanbevelende Rassenlijst:
 - a. Vanaf het jaar van afvoer van de Duitse lijst nog maximaal drie jaar als A- of N-ras.
 - b. Aansluitend daarop nog maximaal twee jaar als B-ras.
2. Voetnoot bij vermelding
Indien een ras na afvoer van de Duitse beschrijvende rassenlijst nog op de Nederlandse Aanbevelende Rassenlijst staat, wordt een voetnoot geplaatst met de vermelding: “*gebaseerd op oud onderzoek*”.
3. Rassen die op de Duitse rassenlijst niet of niet meer voldoen aan de resistentie eisen voor BCA krijgen de B-status

Toepassing

Bovenstaande regels gelden voor:

De huidige rassen die in het persbericht 2026 staan vermeld en ook worden gepubliceerd in 2027 en later.

Dit betekent dat – zonder hernieuwde toetsing en vermelding op de Duitse beschrijvende rassenlijst – deze rassen nog maximaal vijf jaar vermeld worden op de Aanbevelende Rassenlijst, volgens onderstaand schema.

Uitloop overzicht (voorbeeld):

publicatie jaar persbericht	Aanbe- velende rassenlijst	Status
2025	2026	A
2026	2027	A
2027	2028	A
2028	2029	A
2029	2030	B
2030	2031	B
2031	2032	–

5.3 Resistentie tegen *Meloidogyne chitwoodi* (Mc)

Het niveau van resistentie tegen *Meloidogyne chitwoodi* wordt bepaald in een resistentie toets op basis van pf/pi uitgevoerd door het Hilbrands Laboratorium (HLB). Rassen worden als zeer resistent beschouwd als het resistentieniveau gelijk of beter is dan de standaarden Angus en Doublet. Waarbij de maximale pf/pi (van een pot) niet hoger mag zijn dan de hoogst gemeten waarde (van een pot) van Angus of Doublet.

Rassen met resistentie op basis van eiproptellingen

Rassen die op de Aanbevelende Rassenlijst staan met een resistentiecijfer gebaseerd op eiproptellingen kunnen een hertoetsing volgens de HLB pf/pi-methodiek ondergaan.

Een ras kan hierdoor langer op de lijst blijven, mits het voldoet aan de vastgestelde minimumnorm.

Indien een ras (resistentie verkregen middels eiproptellingen) een hertoets heeft ondergaan, maar de minimum norm niet haalt, mag het betreffende ras nog tot uiterlijk twee jaar na de uitslag van de hertoetsing vermeld worden op de aanbevelende rassenlijst. De vermelding zal dan als B-ras zijn.

Voor rassen die op de aanbevelende rassenlijst staan met resistentie tegen *Meloidogyne chitwoodi* op basis van eiproptellingen geldt het volgende:

Bepalingen

1. In een voetnoot wordt vermeld dat de resistentie tegen *M. chitwoodi* is gebaseerd op eiproptellingen
2. Rassen met Mc-resistentie op basis van eiproptellingen mogen maximaal tien jaar na de oorspronkelijke toetsing op de lijst blijven staan, met inachtneming van bovenstaande voetnoot.
3. Rassen die na deze periode van tien jaar geen hertoetsing volgens de HLB pf/pi-methodiek ondergaan, mogen nog maximaal vijf jaar worden vermeld op de Aanbevelende Rassenlijst:
 - Vanaf jaar 11: nog maximaal drie jaar als A- of N-ras.
 - Vanaf jaar 14: aansluitend nog maximaal twee jaar als B-ras.

- In onderstaande tabel is het overzicht weergegeven van de rassen die op de aanbevelende rassenlijst een resistentie hebben verkregen tegen *M.chitwoodi* middels de HZPC toets, Jaar van hertoetsing en afvoerschema.

Rassen	HZPC toets	HZPC toets	HZPC toets	na 10 jaar	Aanbevelende rassenlijst 2026	Aanbevelende rassenlijst 2027	Aanbevelende rassenlijst 2028	Aanbevelende rassenlijst 2029	Aanbevelende rassenlijst 2030	Aanbevelende rassenlijst 2031	Aanbevelende rassenlijst 2032
Cordoba			2017	2027	A	A	A	A	B	B	
Control		2013		2023	A	A	A	A	B	B	
Jorba			2017	2027	A	A	A	A	A	B	B
Triangel			2017	2027	A	A	A	A	A	B	B
Valencia	2011			2023	A	A	A	A	B	B	
Radetzky	2011			2023	A	A	A	A	B	B	
Cobra			2017	2027	A	A	A	A	A	B	B
Terranova	2011			2023	A	A	A	A	B	B	
Dracula	2011			2023	A	A	A	A	B	B	
Anaconda	2011			2023	A	A	A	A	B	B	
Tajuna	2011			2023	A	A	A	A	B	B	
Geron			2017	2027	A	A	A	A	A	B	B
Toledo			2017	2027	B	B	-	-	-	-	

- De tabel geeft slechts een tijdsweergave, status en classificatie weer op basis van prognose zonder hertoetsing en niet op basis van onderzoek.

6. AFVOER

6.1 Afvoer van de Aanbevelende lijst

Een B-ras wordt nog 2 jaar meegenomen in de gegevensverwerking, op voorwaarde dat voor de benodigde raseigenschappen minimaal 2 jaar gegevens beschikbaar zijn. De verwerkte gegevens worden gepubliceerd. In het daaropvolgende jaar wordt het ras afgevoerd.

6.2 Afvoer van de Nationale lijst

Er is geen actief afvoerbeleid. Afvoer vindt plaats op verzoek van de kweker.

7. EVALUATIE BESLISREGELS

Evaluatie van de beslisregels en de werking van de minimumnormen geschiedt jaarlijks (bij voorkeur in april) na de besluitvorming omtrent voortgang, opname/afvoer en rubricering van de bladrammenas en gele mosterd rassen of tussentijds als besluiten van de Raad voor Plantenrassen of de Commissie Samenstelling Aanbevelende Rassenlijst daartoe noodzakelijk.

Indien het noodzakelijk wordt geacht, kunnen de minimumnormen worden aangepast.

8. PUBLICATIE VAN GEGEVENS

Gedetailleerde resultaten van de CGO-beproeving worden niet gepubliceerd. Een overzicht van alle berekeningsuitkomsten wordt alleen verstrekt aan de kweker/vertegenwoordiger van een ras in onderzoek.

De onderzoeksinstelling stelt direct na goedkeuring van de RvP betreffende de onderzoeksresultaten een rassenbulletin op met daarin een overzicht van de aanbevolen rassen met

rasedigenschappen. Dit zijn de eigenschappen opgenomen in de tabel met minimumnormen en overige waargenomen eigenschappen, alsmede BCA- en/of Mc-resistentie.

Dit rassenbulletin wordt naar CSAR verstuurd. CSAR stelt op basis van de gegevens uit het rassenbulletin een conceptpersbericht op. Dit wordt voorgelegd aan de bedrijven die deelnemen in het rassenonderzoek. Vervolgens wordt het persbericht toegezonden aan de landbouwpers en opgenomen op de website van CSAR, www.rassenlijst.info.

Daarna wordt het rassenbulletin uitgegeven.